

EESTI LINNADE LIIT
ASSOCIATION OF ESTONIAN CITIES

✓ Lp Siim-Valmar Kiisler
Regionaalminister

28.04.2010 nr 5-4/71

Lp Jürgen Ligi
Rahandusminister

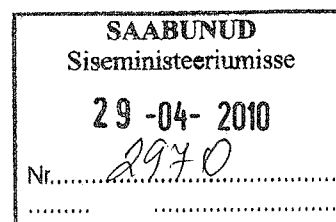
Omavalitsusliitude Koostöökogu ettepanekud

Käesolevaga esitame Omavalitsusliitude Koostöökogu poolset ettepanekud
Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu eelarveläbirääkimisteks Riigi
eelarvestrateegia 2011-2014 ja 2011 riigieelarve ettevalmistamise küsimustes.
Palume riigi keskpika planeerimise dokumendi ja järgmise aasta riigieelarve eelnõu
ettevalmistamisel arvestada kohalike omavalitsuste ettepanekutega.

Lugupidamisega

Jüri Võigemast
Tegevdirektor

Lisa: Eesti Omavalitsusliitude Koostöökogu seisukohad 2011. a riigieelarve
koostamise protsessis toimuvateks läbirääkimisteks – 10 lehel

EESTI OMAVALITSUSLIITUDE KOOSTÖÖKOGU SEISUKOHAD 2011. AASTA RIIGIEELARVE KOOSTAMISE PROTSESSIS TOIMUVATEKS LÄBIRÄÄKIMISTEKS

Kohalike omavalitsuste tulubaas on neile seadusega pandud ülesannete täitmiseks ebapiisav. Omavalitsusliitude Koostöökoogu ja Valitsuskomisjoni läbirääkimiste põhieesmärk on kohalikele omavalitsustele stabiilse, seadustele põhineva tulubaasi kindlustamine, mis tagaks kohalikule omavalitsusele seadustega ja seaduste alusel pandud ülesannete täitmiseks vajaliku tulubaasi ning võimaldaks kohalikuks arenguks vajalikud investeeringud ja omavalitsuste jätkusuutliku arengu.

Kohalike omavalitsuste ülesannete jätkusuutlikuks täitmiseks, valdade ja linnade finantsautonoomia tagamiseks esitame 2010 aastal Valitsuskomisjoniga toimuvateks eelarveläbirääkimisteks riigieelarvestrateegia 2011-2014 ning 2011. aasta riigieelarve osas Omavalitsusliitude Koostöökoogu seisukohad:

ÜLDOSA.

1. Kohalike omavalitsuste finantsautonoomia tagamiseks taastada kohalike omavalitsuste tulubaas:
 - 1.1. taastada kohalikele omavalitsustele laekuva üksikisiku tulumaksu osa 2009. aasta riigieelarve vastuvõtmisel kehtinud tasemel 11,93 % brutotulust;
 - 1.2. taastada kohalike omavalitsuste tulubaasi ühtlustamise vahendid 2009.aasta riigieelarvega kinnitatud tasemel 1,43 miljardit krooni.
2. Alustada viivitamatult Riigikohtu Üldkoogu 16.03.2010 kohtuotsuse nr 3-4-1-8-09 täimist, mis viidaks lõpule vähemalt 2011 aasta lõpuks ning:
 - 2.1. sätestaks, millised seadusega kohaliku omavalitsuse üksustele pandud kohustused on omavalitsuslikud ja millised riiklikud;
 - 2.2. eristaksid kohaliku omavalitsuse üksustele kohaliku elu küsimuste otsustamiseks ja korraldamiseks ette nähtud raha (tulubaasi) riiklike kohustuste täitmiseks mõeldud rahast ning näeksid ette kohaliku omavalitsuse üksustele seadusega pandud riiklike kohustuste rahastamise riigieelarvest.
3. Tugevdada kohalike eelarvete autonoomsust ja stabiilsust:
 - 3.1. jätkata läbirääkimisi kohalikele omavalitsustele laekuvate riiklike ja kohalike maksude osas eesmärgiga tagada Euroopa kohaliku omavalitsuse hartas toodud kohaliku omavalitsuse finantsautonoomia põhimõtte rakendamine;
 - 3.2. rääkida läbi kohalike maksude seaduse kaasajastamise küsimused;
 - 3.3 riik kaotab senikehtinud 100% ja 50% maamaksusoodustused ning hüvitab maaomanikele maakasutuse piirangutega seotud kahjud.
4. Muuta teeseadust ning viia sellesse sisse põhimõtte, mille kohaselt kohalikele omavalitsustele teehoiuks eraldatavate vahendite suurus fikseeritakse %-na kütuseaktsiisist laekuvatest vahenditest.
5. Omavalitsusüksuste avalike teenuste osutamiseks vajaliku infrastruktuuri olemi tagamiseks, põhivara kulumi korvamiseks ja kohalikuks arenguks vajalike investeeringute katmiseks ühtse metoodika väljatöötamise ning nende kulude katteks vajalike vahendite omavalitsusüksuste tulubaasi lisamise küsimused ning õpilaste koolikohustuse täitmise kindlustamiseks ja regionaalsete majanduslike erisuste vähendamiseks õpilastranspordi kulude katmiseks vahendite kavandamise.
6. Ettevõtlusega seotud maksude analüüsimine ja võimalusel nendest osa eraldamine omavalitsuste tulubaasi täiendamiseks.

7. Kehtiva tasandusfondi valemil põhjalik analüüs ja kaasajastamine muutunud majanduslikus situatsioonis ja omavalitsuste tulude ühekülgsuse vähendamise kavandamise.
8. Taastada tulumaksu ja maamaksu intresside laekumine kohalike omavalitsuste eelarvetesse.
9. Uute riiklike funktsioonide üleandmisel omavalitsusüksustele miinimumnõuete määratlemine ülesande täitmisel ning ülesannete täitmiseks vajalike vahendite eraldamine riigieelarvest. Eraldatavad vahendid peavad katma kohalikele omavalitsustele üleantavate funktsioonide täitmise kulud ning katma funktsiooni täitmisega kaasnevad administreerimis- ja kapitalikulud.
10. Omavalitsusüksuste osutatavate teenuste ja infrastruktuurile kehtestatavate kvaliteedinõuete muutmisel riiklikul tasemel nõuete täitmiseks vajalike vahendite eraldamine riigieelarvest.
11. Näha ette kohalikele omavalitsustele vahendid omandireformi läbiviimisega tekkinud kulutuste ja kahjude katteks (täiendavalt omandireformi reservfondile).
12. Kavandada 2011. aastaks maade korralise hindamise läbiviimine.

ETTEPANEKUD RIIGIEELARVESTRATEEGIA PERIOODIKS 2011- 2014 OSAS

1. Kajastada riigi eelarvestrateegias kohalike omavalitsuste tulubaasiga seonduv informatsioon ja tuua välja ministeeriumide haldusalade raames riigieelarvest kohalikele eelarvetele kavandatavate vahendite mahud, tagamaks omavalitsustele eelarvete keskpikal planeerimisel täiendav stabiilsus ja läbipaistvus, sh:
 - 1.1. Tulumaks
 - 1.2. Maamaks
 - 1.3. Kaevandusõiguse ja vee-erikasutuse tasud
 - 1.4. Tasandusfond
 - 1.5. Eraldised, sh:
 - 1.5.1. Haridustoetus
 - 1.5.2. Teehoiu toetus
 - 1.5.3. Riigi toetus struktuurifondide kasutuselevõtuks
 - 1.5.4. Investeeringutoetus valdkondade lõikes (va. haridustoetuses kajastatud investeeringute komponent)
2. Kajastada riigieelarve strateegia sõnalis osas seisukohtade üldosas tehtud ettepanekute realiseerimine.

STRUKTUURIVAHENDID

1. Säilitada kohalikele omavalitsustele suunatud struktuurivahendite maht vastavalt 2007-2013 kinnitatud rakenduskavadele ja nõuda, et valdkondlike rakenduskavade muutmisel konsulteeritakse liidu esindajatega.
2. Jätkata läbirääkimisi Euroopa Liidu struktuurivahendite rakendamise avaliku sektori poolse osaluse katmise küsimustes:
 - 2.1. kavandada riigieelarves riigipoolne osalus kohalike omavalitsuste EL fondidest rahastatavates keskkonnakaitselistes ja veeprojektides 2011. aastal ja jätkata seda kuni rahastamisperioodi lõpuni. (Üleriigilised omavalitsusliidud on jätkuvalt seisukohal, et riigi poolt Euroopa Liiduga liitumisel võetud tähtajalised kohustused on riigi kohustused ning nende tähtajaline täitmine on võimalik ainult riigipoolse jätkuva kaasfinantseerimise olemasolul);

- 2.2. kavandada Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) kaudu vahendid täiendavaks toetuseks kohalikele omavalitsuste eelarvetele, et tagada jooksva struktuuritoetuste perioodil omaosalus veeprojektides, mille kaasfinantseerimise määr ületab 15%;
- 2.3. kavandada jätkuvalt riigieelarves vahendid omavalitsusüksustele alla 2000 IE reoveekogumisaladel investeeringute teostamiseks.
3. Kaasata omavalitsusliidud EL struktuuritoetuste perioodi 2014-2020 planeerimis- ja otsustamisprotsessi.

ETTEPANEKUD 2011. AASTA RIIGIEELARVE OSAS

FINANTSVALDKONNAS

1. Kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamine majanduslanguse eelse perioodi tasemel:
 - 1.1. üksikisiku brutotulust tulumaksuna kohalikku eelarvesse laekuva osa tõstmist tasemele 11,93%;
 - 1.2. tasandusfondi eraldatavate vahendite mahu suurendamine vähemalt 1430 miljoni kroonini;
 - 1.3. kohalikele omavalitsustele kui ainsale avaliku sektori osapoolle rakendatud laenupiirangute tühistamiseks 2010 aastal.
2. Muuta teeseadust, sätestades selles kütuseaktsiisist teehoiuks laekuvate vahendite arvel kohalike teede hoiuks eraldatava osas suuruseks vähemalt 15%.
3. Maamaksult riiklike maksuvabastuste kaotamine ja maaomanikele maakasutuse piirangute eest hüvitiste maksmine erinevate riiklike toetusskeemide kaudu.
4. Riigieelarve kõikehaaravuse põhimõttel 2011. aasta riigieelarves kõigi kohalikele omavalitsustele pandud riiklike kohustustega seotud kulude kajastamine.
5. Läbirääkimisi alustamine Omavalitsusliitude Koostöökogu seisukohtade Üldosas tehtud ettepanekute elluviimiseks.
6. Kehtiva maksukorralduse seaduse mõju analüüsimine Rahandusministeeriumi poolt ja muudatuste mis tagaks kohalikesse eelarvetesse laekuma määratud ja makstud maksude õigeaegse ülekandmise kohalikesse eelarvetesse kavandamine.
7. Lisada tasandusfondi rida-“ pealinna funktsiooni täitmiseks vajalike kulutuste katteks “ – 4 miljonit krooni.

HARIDUSE – JA NOORSOOTOÕ VALDKONNAS

1. Tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse eelnõu menetlemisest rääkida läbi kavandatavate muudatuste mõjud, kulude arvestuse ja kulude katmise küsimused.
2. Jätkata läbirääkimisi tasandusfondis hariduskuludeks kavandatava eraldise (haridustoetuse) kui ka muude kavandatavate hariduse ja noorsootöö valdkonna toetuste prioriteetide, mahtude ja jaotuspõhimõtete üle 2011-2014 RES-is ning 2011. aasta riigieelarves.
3. Haridustoetuseks ette nähtud vahendid peavad katma seaduste ja seaduse alusel omavalitsusüksustele pandud ülesannete täitmise ning omavalitsusüksuse sisese palgapoliitika kujundamise võimaluse läbi haridustoetuse üldmahu kasvu.

4. Läbirääkimiste esimeses etapis enne HTM ja RM poolt haridustoetuse mahu kavandamist riigieelarves leppida kokku haridustoetuse mudeli erinevate komponentide suuruses, sealhulgas:
 - 4.1. näha ette investeeringukomponent vähemalt 2008. aasta tasemel;
 - 4.2. kavandada kõigi põhikooli õpilaste toitlustamise rahastamise toetamiseks vahendid arvestusega vähemalt 20 krooni põhikooli õpilase kohta koolipäeva arvestuses;
 - 4.3. suurendada tühisürituste ja ainesektsioonide toetust vähemalt 10%.
5. Kavandada täiendavalt:
 - 5.1. vahendid riikliku üldhariduse arengukavaga kohalikule omavalitsusüksustele alushariduse valdkonnas (sh koolieelse eelõpetuse võimaldamine) pandud ülesannete täitmiseks;
 - 5.2. vahendid uute riiklike õppekavade rakendamiseks, sealhulgas pedagoogide täiendkoolituseks, õpikute ja õppevahendite suurenenud kulude katteks ja riiklikus õppekavas sätestatud õpikeskkonna kaasajastamiseks;
 - 5.3. lisavahendid tugisüsteemide (logopeedide ja abiõpetajate jm) rakendamise toetamiseks.
6. Töötada välja õpilastranspordi logistika ja kohalike omavalitsuste rahastamise süsteem riigieelarvest seoses koolivõrgu korrastamise kava ja õpilaste kooliveo kulude katmisega.
7. Arvestades kohalike omavalitsuste eelarvevahendite mahu vähenemist vaadata läbi järgmiste õigusaktide mõju kohalikele eelarvetele, et kompenseerida lisakohustused omavalitsustele ja kaasajastada nõudeid:
 - 7.1. haridusministri määrus "Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseisu kinnitamine";
 - 7.2. sotsiaalministri 25. oktoobri 1999 määrusega nr 64 kinnitatud „Koolieelse lasteasutuse tervisekaitse, tervise edendamise ja päevakava koostamise nõuded“ 1. jaanuarist 2010 jõustunud muudatused.
8. Jätkata riigieelarvest:
 - 8.1. huvihariduse ja huvitegevuse projektipõhise programmide toetamist;
 - 8.2. Vabariigi Valitsuse 31. jaanuari 2008 määruse nr. 30 (riiklik programm "Igale lapsele lasteaiakoht") rakendamist, mahus 400 miljonit krooni;
 - 8.3. Avatud Noortekeskuste toetuste programme;
 - 8.4. ESF programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ toetamist planeeritud mahus;
 - 8.5. noorteühingute toetamist 2010. aasta tasemel.
9. Kavandada vahendeid:
 - 9.1. õpilaskodude laiendamiseks riigieelarvest seoses gümnaasiumite arvu optimeerimisega ja leida võimalus selle toetuse lisamiseks haridustoetuse hulka. Näha ette munitsipaalkooli riiklikult toetatava õpilaskodu kohatoetuse summaks ühe õpilase kohta vähemalt 3000 krooni;
 - 9.2. huvikooli scaduse § 21 lõikest (4) tulenevalt riigieelarveliseks toetuseks 2000 krooni õpilase kohta nii erahuvialakoolide, kui munitsipaalhuvikoolidele;
 - 9.3. riigipoolseks toetuseks projektlaagritele ja õpilasmalevatele 2008. aasta tasemele.

SOTSIAAL-, TÖÖ JA TERVISHOIU VALDKOND

1. Tagada toimetulekutoetuseks eraldatavate rahaliste vahendite vastavus omavalitsuste tegelikele vajadustele, sealhulgas:
 - 1.1. suurendada vahendeid täiendavate toetuste maksmiseks mis tulenevad patsiendi 15% omaosaluse sisseviimisel statsionaarsel hooldusravil viibimisel ja nende hulgas vähekindlustatud isikute puhul kohalikele omavalitsustele tekkiva täiendava rahalise koormuse välistamiseks.
2. Eraldada riigieelarvest:
 - 2.1. toimetulekutoetusteks kavandatavate vahendite üldmahust vähemalt 15 % toetuste määramise ning väljamaksmisega seotud administratiivkulude, uute teenuste loomise ja olemasolevate arendamise kulude katmiseks (sh investeringuteks), kuid mitte vähem kui 50 miljonit krooni.
 - 2.2. vahendid ravikindlustuseta isikutele perearstiteenuse ja eriarstiteenuse võimaldamiseks.
3. Jätkata läbirääkimisi:
 - 3.2. esmatasandi tervishoiuteenuste infrastruktuuri väljaarendamise rakendusplaani elluviimise ja hilisema ülalpidamiskulude katmise osas;
 - 3.3. hooldusravi (õendushooldus) ja sotsiaalhoolekande teenuste integreerimiseks eesmärgiga tagada kõigile inimestele väärikas vananemine ja oma terviseprobleemiga toimetulek. Kavandada selleks vajalikud sotsiaal- ja tervishoiuteenused ning välja töötada rahastamisskeemid, sh. hoolekodudes õendusteenuse rahastamiseks vähemalt 12 tundi ööpäevas;
 - 3.4. koolitervishoiuteenuse kättesaadavuse ja järjepidevuse üle kõikidele omavalitsuses elavatele lastele (s.h. ka koolieelsetes lasteasutustes) koostöös tervishoiuteenuste osutajatega, eesmärgiga kavandada lisaks koolitervishoiuteenuse rahastamisele ka koolieelsetes lasteasutustes tervishoiuteenuse rahastamine haigekassa vahenditest.
4. Kavandada:
 - 4.2. riigi osalus (doteerimine) hoolekodudes asuvate vanurite kohamaksu tasumiseks.
 - 4.3. suuremad vahendid hooldus-, põetus-, ja muude abivahendite ning rehabilitatsiooniteenuse eest tasumiseks (doteerimiseks riigieelarvest).
5. Tõsta toimetulekupiiri 1200 kroonini ja mitte arvestada toimetulekutoetuse taotlemisel sissetulekute hulka igakuiselt makstavat lapsehooldustasu. Mitte rakendada alates teisest pereliikmest koefitsienti 0,8. Seoses toimetulekutoetuse taotlejate arvu kasvuga kuni 5 korda suurendada selle toetuse administreerimiskulude katteks riigi eraldisi kohalikele omavalitsustele.
6. Arvestades praegust majanduslikku olukorda kaotada lähiaastateks inimese omaosalus hooldusravi teenuse eest maksmisel. Praeguse korra jätkumisel hooldusravile mittepääsenutele (suutmatuse tõttu tasuta omaosalustasu) tuleb haigekassa poolt senisest suurema ravijuhtude arvu ostuga tagada nendele isikutele vajaliku koduõendus- hooldusteenuse osutamine.
7. Kavandada riigieelarves kohalikele omavalitsustele piisavad vahendid puuetega laste hoiuteenuse osutamiseks, sh koolieelsetes lasteasutustes, mis tagavad teenuse rahastamise vastavalt tegelikele kuludele.

KULTUURIPÄRAND JA SPORT

1. Näha riigieelarves ette:
 - 1.1. investeringutoetus omavalitsustele, kellele juba eraldatud investeringutoetusi 2008. aastal vähendati ja senini pole seda taastatud;
 - 1.2. kohalikele omavalitsustele kuuluvate üleriigilise tähtsusega kultuuriobjektide rahastamisel investeringute osas vähemalt 50 % riigi osalus Rakendada antud põhimõtet üleriigilise (regionaalse) tähtsusega kultuuri- ja spordiobjektide rahastamisel tagasiulatuvalt nende omavalitsuste osas, kes on teinud investeringuid oma eelarveliste vahendite arvelt aastast 2008 pikaajaliste kohustuste täitmisel;
 - 1.3. toetused rahvaraamatukogude teavikute soetamiseks, huvihariduse toetamiseks ning terviseprogrammide arendamise raames maakondlike tervisespordikeskuste toetamine vähemalt 2008. aasta tasemel;
 - 1.4. tegevustoetused kooridele, rahvatantsurühmadele ning orkestritele vähemalt 2008. aasta tasemel. Laulu- ja tantsupeotraditsiooni hoidmiseks täpsustada ja seadustada kohaliku omavalitsuse, maakondlike omavalitsusliitude, maavalitsuste ja ministeeriumi funktsioonid ja eraldada nende ülesannete täitmiseks piisavalt vahendeid;
 - 1.5. ujumise algõpetuse programmi toetamine summas vähemalt 10 miljonit krooni;
2. Jätkata:
 - 2.1. professionaalsete munitsipaalteenustuste toetamist riigieelarvest;
 - 2.2. harrastusspordi toetamist riigieelarve vahenditest vähemalt 2010. aasta mahuks;
3. Kavandada riigieelarves toetus:
 - 3.1. Tallinna linnale vabariigi esindamiseks Euroopa kultuuripealinnana aastaks 2011.a. 89 milj. krooni (arvestusega 1/3 projekti kogumahust.);
 - 3.2. 2011. aastaks üleeuroopalise folkloorifestivali Europeade korraldamiseks Tartus;
 - 3.3. 15 maakondliku spordiliidu ja viie suurema linna (Tallinn, Tartu, Pärnu, Narva ja Kohtla Järve) spordiliitude tegevuse toetamiseks ja noortesporti toetuseks eraldatav summa vähemalt 2008. aasta tasemel.
4. Toetada riigieelarveliste vahendite arvelt kohalike omavalitsuste halduses olevaid, kuid sisuliselt üleriigilisega tähtsusega kultuuri- ja spordiobjekte. (Tallinna puhul: Tallinna Loomaaed, Tallinna Lauluväljak, Kadrioru staadion.).
5. Liikumisharrastuse arengukavast tulenevalt suurendada arengukava rakendamiseks liikumisharrastusele eraldatavat summat kuni 10,0 milj kroonini ning kajastada see eraldi eelarvereana harrastusspordi eelarvea kõrval.
6. Väärtustada enam lastega töötavate kõrgema kutsekvalifikatsiooniga treenerite tööd.
7. Muinsuskaitse halduslepingu professionaalsemaks täitmiseks suurendada riigipoolset finantseerimist muinsuskaitselisteks töödeks.

TEEHOID JA ÜHISTRANSPORT

1. Muuta teeseadust, sätestades selles kütuseaktsiisist teehoiuks laekuvate vahendite arvel kohalike teede hoiuks eraldatava osa suuruseks vähemalt 15%.
2. Jätkata läbirääkimisi teehoiu vahendite kulupõhiste jaotuspõhimõtete väljatöötamiseks, eesmärgiga tagada nimetatud vahendite õiglasem, sealhulgas ka erinevaid kulutingimusi arvestav jaotus kohalike maanteed ja tänavate vahel kindlustamiseks eri liiki ja eri omandis olevate teede vastavus teeseadusest tulenevatele nõuetele.
3. Eraldada maakonna ühistranspordiliinide täiendavaks finantseerimiseks vahendid vähemalt 2009. aasta tasemel (339 milj. krooni).
4. Eraldada kütuseaktsiisi arvelt vahendeid elektri ühistranspordi infrastruktuuri väljaehitamise ja veeremi soetamise toetuseks kui keskkonnasõbraliku, energiasäästliku ja fossiilseid kütuseid mittetarbiva ühistranspordi arendamisel.
5. Lähtudes Riigikohtu üldkogu otsusest teha ettepanek Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile valmistada ette ühistranspordiseaduse muutmise pidades silmas vajadust kompenseerida ühistranspordiseadusest tulenevate riigipoolsete sõidusoodustuste tõttu saamata jäävad tulud kohalikele omavalitsustele.
6. Rääkida Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga läbi olemasolevate õigusaktide muutmise eesmärgiga leevendada tee seisundinõudeid ning teevalgustuse normatiive.
7. Teha Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ettepanek algatada Teede- ja sideministri 01.09.1999 määrusega nr 50 kinnitatud „Tee omanikule erakorralise veo või sõiduga tekitatud kulutuste hüvitamise ja eritasu määrad ning erilubade väljastamise kord“ muutmise eesmärgiga kahekordistada senikehtivaid tariife, et viia veoloo tasu vastavusse teekatendile tekitatud kahju suurusega.

MAAKASUTUS JA KESKKONNAHOID

MAAKASUTUS

1. Taotleda Vabariigi Valitsuselt:
 - 1.1. riigi maapoliitika põhimõtete selget defineerimist, sealhulgas riigi maareservi suuruse kindlaksmääramist ning omavalitsustele seadusega pandud ülesannete täitmiseks ja arengu tagamiseks vajaliku maa munitsipaliseerimise küsimuse lahendamist;
 - 1.2. enne natsionaliseerimist omavalitsustele kuulunud maade eranditeta tagastamist;
 - 1.3. sotsiaalmana munitsipaalomandisse antud maa sihtotstarbe muutmise protsessi lihtsustamist;
 - 1.4. reformimata riigimaade nõu valitseja määramist, kes on kohustatud tagama nimetatud maa-aladel omaniku kohustuste, sealhulgas heakorra tagamisel, täitmise. Kuni reformimata ja hooldamata riigimaa üleandmiseni kohalikele omavalitsustele, sealhulgas linnametsade munitsipaliseerimiseni peab omavalitsuste ja riigi vahel olema sõlmitud halduslepingud, millega tagatakse nende maade hooldamise riiklik finantseerimine. 2011. aastal vähemalt 2009. a mahus;
 - 1.5. muudatustes kokkuleppimist, mis võimaldaks kohaliku omavalitsuse omandis oleva kinnisvara, mis asub sotsiaalmaal, müüki lihtsustatud korras (ilma riigiorganitega kooskõlastamata);
 - 1.6. süsteemi loomist, mis kataks omavalitsuste kulutused eraomanikelt seoses avalike ülesannete täitmiseks vajaliku (teed, tänavad, pargid, mänguväljakud, kalmistud) ostetava maaga;